

3. PROJE BÖLGESİNİN ÖN TESPİTİ.....	1
3.1. GİRİŞ.....	1
3.2. PROJE BÖLGESİNİN SINIRLARI.....	1
3.3. COĞRAFYA VE FİZİKİ COĞRAFYA	2
3.4. DEMOGRAFİ.....	2
3.4.1. Nüfus.....	2
3.5. ALTYAPI.....	3
3.6. TARIM	4
3.6.1. Genel Unsurlar	4
3.6.2. Zeytin Üretimi	6
3.6.3. Tarım Politikaları	7
3.6.4. Piyasa: Pazarlama ve Satış	8
3.7. TURİZM.....	8
3.7.1. Giriş.....	8
3.7.2. Uyku Vadisi	9
3.7.3. Ethem Genim Hotel.....	10
3.7.4. Turistik Kaynaklar	11
3.8. PAYDAŞLAR ANALİZİ	12
3.8.1. Genel Durum.....	12
3.8.2. Başlıca Organizasyonlar	14
3.9. SAHA ANKET ÇALIŞMALARI.....	16
3.9.1. Genel Durum.....	16
3.9.2. Anket Çalışmalarının Özet ve Sonuçları	16
3.10. SWOT ANALİZİ	21
3.11. İLK ÇALIŞTAY SONUÇLARI	21
3.11.1. Giriş.....	21
3.11.2. Çalıştayın Amacı ve Beklenen Sonuçlar	21
3.11.3. Katılımcılar	21
3.11.4. Çalıştay Süreci.....	22
3.11.5. Önerilen Eylem Planının ve Sonuçların Özeti	22
3.12. PİLOT BÖLGENİN SENTETİK ÖN TESPİTİ: SWOT ANALİZİ	23

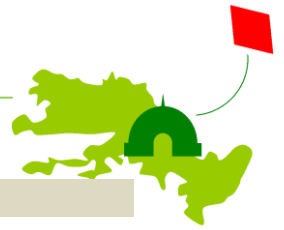
EK 3.1. PROJE BÖLGESİNDEKİ EKİLİ ALANLAR

EK 3.2. ZEYTİNYAĞI ÜRETİMİNİN ORGANİĞE DÖNÜŞÜM POTANSİYELİ

EK 3.3. ANKET MODELLERİ

EK 3.4. KATILIMCI ÇALIŞTAY RAPORU

EK 3.5. ÇALIŞTAY FOTOĞRAF DOSYASI

3. PROJE BÖLGESİNİN ÖN TESPİTİ

3.1. GİRİŞ

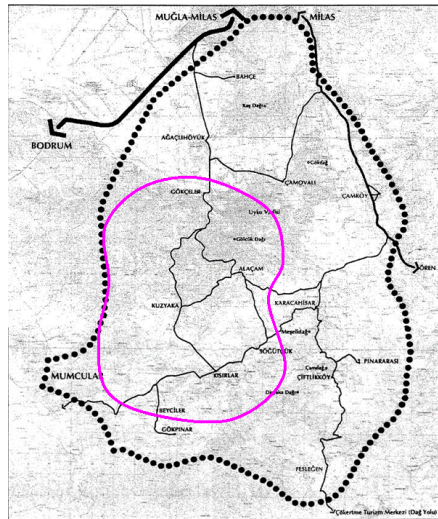
Muğla İli ve Milas İlçesi'ne ilişkin unsurların genel resmine ek olarak (Bakınız Bölüm 2), bu bölüm sosyoekonomik açıdan Pilot bölgesindeki başlangıç durumunun genel bir resmini göstermektedir. Bu bilgileri elde etmek için aşağıdaki teknikler kullanılmıştır:

- Proje bölgesine teknik gezi (Ağustos 2009)
- Proje bölgesine saha gezisi (Şubat 2010)
- Çiftçiler ve potansiyel paydaşlar arasında anket çalışması (Şubat 2010)
- Ofis çalışması (Ağustos 2009 – Mayıs 2010)
- Katılımcı çalıştay (Nisan 2010)

Elde edilen tüm bilgiler, daha sonraki seminerleri, çalıştayları ve projenin tüm faaliyetlerini organize etmek için zemin aşaması olarak kullanılmıştır. Akabinde yürütülen bu diğer faaliyetler ile devam eden bölümlerde ve Bölüm 9'da özet olarak görülebileceği üzere bölgenin tepiti geliştirilmiştir.

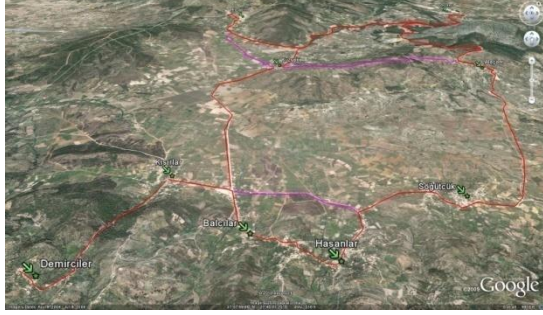
3.2. PROJE BÖLGESİNİN SINIRLARI

Proje bölgesi, ikisi de henüz esas itibariyle istismar edilmemiş olan doğa ve organik tarımdaki büyük potansiyeli ve yakınındaki birçok turistik yere ve pazarlara görece merkezi konumu temel alınarak seçilmiştir. Aslında, TÇT'nin 2000lerden itibaren yürüttüğü çalışmalar, 2006 yılında Resmi Gazete'de yayınlanan¹ Turizm ve Doğa Koruma ve Kalkındırma Alanı'nın oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. Bu bölgede 10 köyün seçimi yapılmıştır (10. köy Milas Tarım İlçe Müdürlüğü'nün önerisi üzerine eklenmiştir). Böylece Pilot bölgeyi oluşturan, Milas ve Bodrum ilçelerinde bulunan bu 10 köy şunlardır: Alaçam, Balcılar, Demirciler, Gökçeler, Hasanlar, Kısırlar, Kuzyaka, Söğütçük, Karapınar and Beyciler.

Şekil 3.1. Turizm ve Doğa Koruma ve Kalkındırma Alanı'ndaki Proje bölgesi.

¹ <http://www.kultur.gov.tr/TR/belge/1-43011/kultur-ve-turizm-koruma-ve-gelisim-bolgeleri-ile-turizm-.html>

Şekil 3.2. Proje bölgesine güneydoğudan kuş bakışı

Şekil 3.3. Gökçeler'e kuzeybatıdan kuş bakışı

3.3. COĞRAFYA VE FİZİKİ COĞRAFYA

Genel anlamda, kuzeyde bulunan Gökçeler Köyü ile geri kalan köyler arasında büyük farklar gözükmemektedir. Gökçeler kendi vadisinde bulunmaktadır ve su bakımından zengin, eğimsiz ve verimli toprağı ile bölgedeki tek turistik yerdir. Ayrıca, Milas ile diğer köyler arasındaki yol ve köprüleri kontrol etmektedir. Geri kalan köylerden Kısırlar ve Kuzyaka dışındakiler Çamseki bölgesini çevreleyen tepelerin yamaçlarında konumlanmışlardır. Kısırlar ve Kuzyaka, en büyük iki yerleşim yeri olarak, vadinin ortasında yer almaktadırlar. Tepe yamaçlarındaki köyler, göreceli olarak daha fazla yeşil alan ile çevrili olmakla beraber, eğimli kayalıklar ve dikliklerde bulunan ve bu yüzden de tarımı zorlaştıran küçük arazilere sahiptirler. Bu köyler ayrıca sulama amaçlı suyun yetersizliğinden ötürü de sorunlar yaşamaktadırlar. Sulamanın mümkün olduğu tek yer vadi olarak gözükmemektedir.

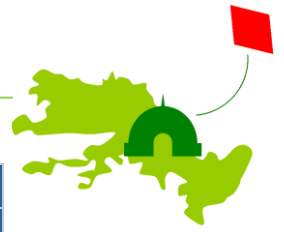
Genel olarak, bölgenin alçak ve düz alanlarında ekinler bulunmaktayken, eğimli yerler ormanlarla kaplıdır ve en yükseklerde bitki örtüsü olmayan kayalıklar vardır.

3.4. DEMOGRAFİ

3.4.1. Nüfus

Proje bölgesinin nüfus büyüklüğü 3.991 ile yaklaşık 4000 kişi olarak tahmin edilmektedir (Bakınız Tablo 3.1). En büyük köyler alışıla gelmiş şekilde koşulların en müsait olduğu yerlerde bulunanlardır. Bunlar eğimi az ve göreceli olarak verimli topraklara sahip olan ve su kaynaklarına yakın köylerdir: Kuzyaka (659), Kısırlar (503), and Balcılar (588, Kuzyaka'ya bitişik konumdadır). Bu teoriye uymayan tek istisna, kendi vadisinde bulunan ama seyrek nüfuslu Gökçeler (307) Köyü'dür.

Geride kalan köyler Çamseki Vadisi civarında bulunan tepe yamaçlarındadır.

Köy	Nüfus					
	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	% (köyler içinde)
Gökçeler	151	49,2	156	50,8	307	7,7
Alaçam	205	51,5	193	48,5	398	10,0
Karapınar	173	48,3	185	51,7	358	9,0
Kuzyaka	322	48,9	337	51,1	659	16,5
Kısırlar	257	51,1	246	48,9	503	12,6
Söğütçük	225	49,0	234	51,0	459	11,5
Balcılar	300	51,0	288	49,0	588	14,7
Hasanlar	177	51,6	166	48,4	343	8,6
Demirciler	177	51,8	109	48,2	226	5,7
Beyciler					150	3,8
	1297	48,3	1914	48,0	3991	100,0

Tablo 3.1. Proje bölgesinde nüfus büyüklüğü. Kaynak: Milas Tarım İlçe Müdürlüğü (Beyciler hariç: <http://tr.wikipedia.org/>)

Göç karakterinin değişmesi: son zamanlara kadar turizm sektöründe çalışmak için şehirlere yapılan göç yüzünden kırsal nüfus azalmaktayken, altyapının önemli gelişmeler kaydetmesi sonucunda insanlar köylerde kalmaya ve diğer köylerle ve iş olanaklarının bulunduğu merkezlerle buralardan gidip gelmeye başlamışlardır.

Cinsiyet konusu: kadın ve erkeğin çok çeşitli konularda birlikte çalıştığı söylenmektedir. Bu durum, bazı ayrımların bulunduğu faaliyetlere rağmen (iş imkânlarının az olduğu dönemlerde, kadınların faaliyetlerinin sadece zeytin toplama ile sınırlı kalması), her iki cinsiyetin de dâhil olduğu birçok proje ile adaletli bir düşünce gelişimini göstermektedir. Projenin içeriği doğrultusunda, tarım uygulamaları ve diğer faaliyetlerdeki görevleri hakkında bilgi birikimlerine takviyede bulunma amacı ile kadın ve erkeklerin ayrı olduğu bazı farklı toplantılar düzenlenmiştir. Daha detaylı bilgi Bölüm 5'de bulunmaktadır.

3.5. ALTYAPI

Okullar: Kuzyaka köyünde bir ilkokul (3. Sınıfa kadar) ve bir anaokulu bulunmaktadır; öğrenciler eğitimine 8. Sınıfa kadar Kısırlar İlkokulu'nda devam etmektedir. Bölgenin en büyüğü olan bu okul, Projenin seminer ve çalıştaylarının da yapıldığı yerdir. Ayrıca, bazı köylerde (Karapınar, Hasanlar, vb.) şu anda kullanımda olmayan okul binaları bulunmaktadır.

Sağlık hizmetleri: Kısırlar köyünde bir sağlık merkezi bulunmaktadır fakat bu yetersiz gözükmemektedir ve köylüler daha ciddi ya da şiddetli sorunlarda uygun hizmeti sağlayamadıkları için bu merkezlerden şikâyetçidir. Bununla birlikte doktorlar ve ilgili devlet memurları (hemşireler vb.) sağlık denetimleri, tıbbi destek ya da aşı amaçlı periyodik olarak her köyü ziyaret etmektedir. Bu ziyaretler önceden duyurulmaktadır.

Yollar: Mükemmel yollar olmamasına rağmen tüm büyük köylerin ulaşımın genel olarak sağlanabildiği asfalt yolları bulunmaktadır. Genelde olduğu üzere, köylerde kendilerini komşu yerleşim yerlerine bağlayan iki yol bulunmaktadır ve bunların çoğu da çukurludur. Diğer tüm yollar, özellikle daha küçük yerleşim birimlerinde bulunanlar, şekil itibarıyla daha kötü durumdadır (patika) ve bazı sağanak yağışlardan sonra ulaşılmaz hale gelmektedirler. Bu durum özellikle, başlıca ulaşım aracının at veya eşek olduğu Hasanlar ve Balcılar için geçerlidir.

Şekil 3.4. Gökçeler'deki köprü, 2009-2010 kışındaki yoğun yağışların ardından ırmağın taşması sonucunda yıkılmış durumda.

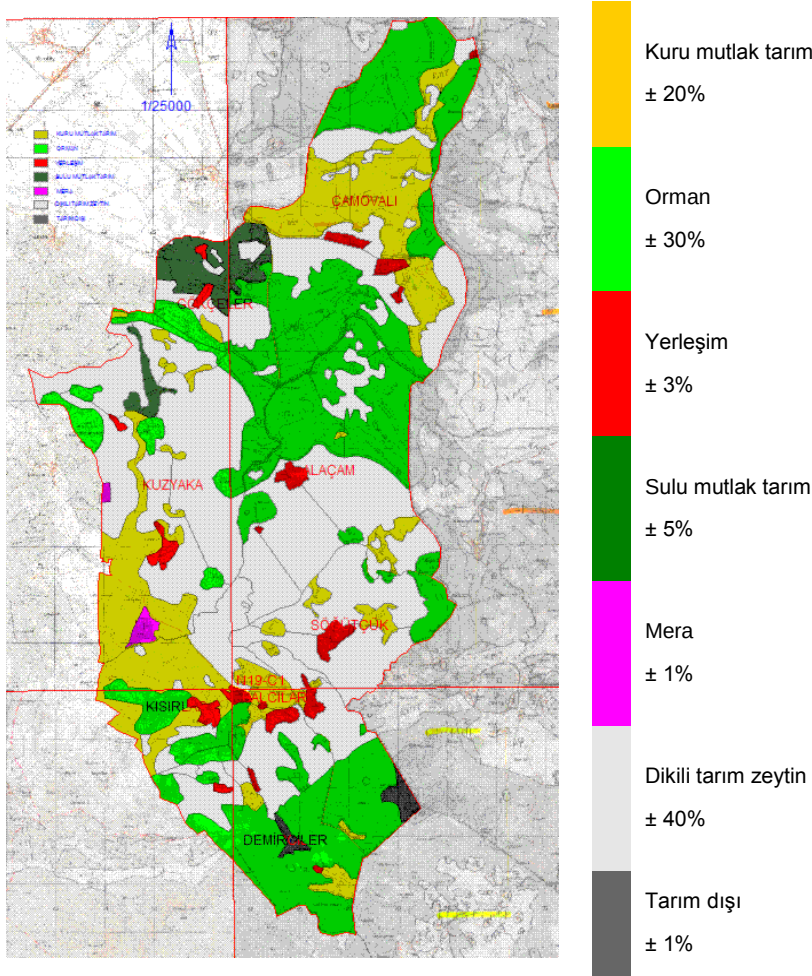
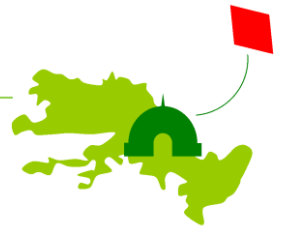
Projenin seyrinde, Milas ile bölge arasındaki başlıca erişimi sağlayan Gökçelerdeki köprü 2010 kışındaki ağır hava koşulları sonucunda yıkılmıştır. Bölgeye ulaşım sadece bir patika yoldan ve iyi hava koşullarında kullanılabilecek bir geçici köprü ile sağlanmaktaydı. Alternatif olarak, Bodrum-Milas yolundan bölgeye ulaşmak için kullanılan Milas'tan gelen yol 20 dakikadan 1 saate uzamıştır. Bir yıl sonra köprü yeniden inşa edilmiş ve norma ulaşım tekrar sağlanmıştır.

Su temini: Bölgede açık bir şekilde istisna olan Gökçeler dışında, su temini bakımından problem vardır.

3.6. TARIM

3.6.1. Genel Unsurlar

Proje bölgesinin ekonomisi, zeytinyağı üretimi için zeytinciliğe ve et ve süt üretimi için de sığır yetiştiriciliğine dayalıdır. Bu amaçlar için kullanılan toprak miktarını gösteren bir detaylı eşleme çalışması Milas Tarım İlçe Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür (Bakınız Şekil 3.5.). Bu çalışmaya göre, bölgenin yaklaşık %40'ı zeytin üretimine yarı durumdayken, sığır yetiştiriciliği nerede boş alan bulunursa orada yapılmaktadır (örn. ekin ekilmeyen alanlar). Ormanların ekonomik bir sığır yetiştiriciliği için uygun olmadıklarını varsayarsak ve geri kalan arazinin %75'i de ekilmekte olduğu için sığır yetiştiriciliği toplam alanın yaklaşık sadece %20'lik bir kısmında gerçekleştirilebilir.

Şekil 3.5. Proje bölgesindeki toprak kullanımı. Kaynak: Milas Tarım İlçe Müdürlüğü (toplam proje alanına oranla olan yüzdelikler yazarın tahminidir)

Ek 3.1 Proje Bölgesindeki ekili alanlar hakkında daha detaylı bilgi sağlamaktadır.

Diğer yaygın faaliyetler arıcılık ve sebze üretimidir. Fakat faaliyetlerin birçoğu düşük seviyede yapılmaktadır ve sadece çiftçilerin hane halkını geçindirmeye yetecek (doyma ve satışlar) seviyededir. Aslında, üretim küçük boyutta ve bilgi eksikliğinden ötürü verimlilik seviyesi de çok düşüktür. Kar amaçlı olmasa da birçok bahçede mandalina, portakal ve limonlar görülmüştür.

Bölgedeki mevcut tarım uygulamaları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- ❖ **'Oportünist' Tarım:** Çiftçiler kredi sağlanan ekinler yetiştirmeyi tercih etmektedir. Kredi/destek programları sık şekilde bir anda değişmektedir ve bu yüzden çiftçiler programın bittiği her an desteksiz kalabilmektedirler. Sonuç olarak, çiftçiler duyurusu yapılan programlara göre ekinleri değiştirmekte ve belirli teknikler veya ekinler üzerine uzmanlaşmamaktadırlar (bu durumun daha detaylı tartışıldığı kısım için bakınız Kısım 3.6).
- ❖ **Boyut:** Çiftçiler genellikle küçük parçalı arazilere sahiptir veya bunları kiralamaktadırlar. Bu yüzden de etkin tekniklerin kullanımından veya ölçek ekonomilerinden faydalanamamaktadırlar.
- ❖ **Geçimlik Seviye:** Finansal ve teknik destekler ve pazarlamaya olan güvenlerinin kaybı sonucunda, çiftçiler üretimlerini sadece hane halkını geçindirmeye yetecek geçimlik seviyeye indirmekte ve bu da ticarileşmeye izin vermemektedir.
- ❖ **Ürün Çeşitliliği:** Ürünler geçimlik seviyenin ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde çeşitlendirilmektedir. Bunun sonucunda da daha geniş seri üretim engellenmektedir.

- ❖ **Organize Edilmemiş Hasat/işleme:** Hasat kaldırma işlemi organize olmayan yöntemlerle yapılmaktadır ve bu da son ürünlerin kalitesini olumsuz şekilde etkilemektedir. İlerleyen kısımlarda zeytinlerin toplanma sürecinden örnek olarak bahsedilecektir.
- ❖ **Yanış veya Demode Teknikler:** Ticari üretime (gider-verimli ve kara yönelik) sevk eden bir istek bulunmadığı için, yüksek verimlere ulaşılmasını sağlayan daha fazla yatırım yapılmamaktadır. Neticede, bu tarz yatırımları yapabilmek için gerekli olan araçlar da tükenmiştir.

Küçük çiftçiler böcek ilacı ve gübre masraflarını ancak karşılayabilecek kadar yoksul oldukları için tarımsal uygulamalar birçok konuda farkında olmadan organik şekilde yapılmaktadır. Bunlar, tarlalarında böcek ilacı, gübre vb. kullanabilenler tarafından hala sistemsiz ve kayıt tutulmadan yapıldıkları için, uygun kullanım veya bu maddelerin etkileri bilincinden yoksun bir şekilde yapılmaktadırlar. Sonuç olarak, kimyasalların etkin bir şekilde kullanıp kullanılmadığı ya da en kötü durumda bunların zararlı olup olmadığı kesin olarak bilinmemektedir.

Başlıca endişeleri piyasa olduğu için, çiftçilerin kullanılan teknoloji hakkında kaygıları bulunmamaktadır. Piyasa kötü durumda olursa, kötü bir teknoloji bile onlar için yeterli olmaktadır.

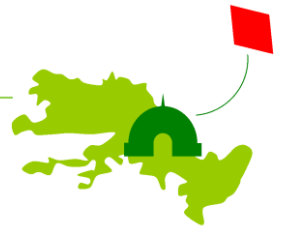
Şekil 3.6. Alaçam kahvehanesinde depolanan gübre, ucuza temin edilmektedir fakat ne işe yaradığı konusunda kimsenin bir fikri bulunmamaktadır.

- ❖ **Öğrenme Yolu ile Tarım:** Çiftçiler genellikle kulaktan dolma öğrenmektedirler. Yapılırsa sadece nadir olarak toprak analizi yapılmaktadır. Çiftçiler gübre kullanımına toprağın veya ekinin neye ihtiyacı olduğuna göre değil stokta bulunan veya ekonomik olan gübre çeşidine bakarak karar vermektedirler. Öte yandan çok etkili eğitim araçları televizyonda gösterilmektedir: “Toprak” kanalı ve öncesinde TRT GAP’ta yayınlanan “Bu Toprağın Sesi” ciddi çiftçiler tarafından yakın şekilde takip edilmektedir. Bu programlar tüm Türkiye’deki tarımsal konuları ele almakta ve diğer araçlardan daha eğitici gözükmektedirler.

3.6.2. Zeytin Üretimi ²

Zeytin üretimi bölgedeki başlıca gelir kaynağıdır. Teknoloji olarak konvansiyonel yöntemler mevcuttur, fakat çiftçiler faaliyetleri hakkında gelişmiş bir bilgi birikimi sergilememektedirler ve gelişme kaydedilmeden her zaman var olan yöntemleri uygulamaya devam etmektedirler. Bölgedeki zeytin ağaçlarının %20’sini etkileyen bir hastalık doğal karşılanmaktadır ve yerel görevliler ve Tarış uzmanları da dâhil olmak üzere kimse bu hastalığın ne olduğunu bilmemektedir ve bu durumu kendi haline bırakmaktadırlar.

² Uzmanlarımızın, Milas ve Türkiye’deki (organik) zeytinyağı üretimine dair saha çalışmasının ayrıntılı raporu Ek 3.2’de bulunmaktadır.

Şekil 3.7. Kuzyaka köyünde bir zeytinlik.

Bölgenin sulama sisteminde damlatma yöntemi çok az bir paya sahip durumdadır. Fakat bu yöntem özellikle daha kuru bölgelerde verimi arttırılabilir. Ziraat Bankası'nın üreticilere sıfır faiz ile verdiği kredi, damlatma yöntemi ile yapılan sulamaya yönelik yatırım yapmak için fırsat teşkil etmektedir.

Başlıca haşere ve hastalık problemleri olan zeytin meyvesi sineği ve yaprak solması (büyük olasılıkla *Verticillium Dahliae* yüzünden) nadiren tedavi edilmektedir. Zeytin yaprağı solması bölgede tedavi edilmemektedir.

Kimyasal gübre ile gübreleme fiyat artışlarından dolayı nadiren yapılmaktadır (kimyasal gübre fiyatları 2 sene öncesine göre 5 kat daha artmış durumdadır). Bununla birlikte, organik üretimin gerekliliklerini karşılamak için, makul fiyatı ile toprak verimliliğini arttıran yeşil gübre ve hayvan gübresi kullanılmalıdır.

Zeytinyağının kalitesini garantiye almak için hasat kaldırma en önemli adımdır. Ne yazık ki bu adım genellikle gözden kaçırılmaktadır: Düşen zeytinler ya da böceklenmiş olanlar, bu yüzden fermantasyona maruz kalarak, hasat edilmekte ve zeytinler genellikle plastik poşetlerle taşınmaktadır. Bu da zeytinyağı kalitesi için tehlikeli bir durum teşkil etmektedir (artan asitlik oranı). Aynı zamanda, Milas Tarım İlçe Müdürlüğü'nün ziraat mühendisine göre, çiftçiler zamanı düzgün ayarlayamamaktadır: bazen elde edilen hasat işlemciye yüklenmeden önce birkaç gün bekletilmektedir, sonuç olarak da asitlik oranı artmaktadır ve yağın kalitesi de düşmektedir.

3.6.3. Tarım Politikaları

Çiftçilere göre, tarım politikaları çiftçilere faydalı olmamakla beraber aksine etkisiz ve zarar verici gözükmektedir:

- Kredi programları iki üç senede bir uygulandığı ekinden bir başkasına geçmektedir. Bu, Türkiye'deki birkaç büyük çiftçinin kendi yatırımlarına devletten destek almak için yaptıkları lobilerin sonucudur. Demokratik ilkeler doğrultusunda, bu tarz destekler tüm Türkiye'deki bütün çiftçilere uygulanmalı ve herkes de desteğe başvurabilmelidir. Fakat büyük çiftçiler program dâhilinde başlangıç yatırımlarını yapıp teknolojilerini kurduktan sonra, finans programı kapanmakta ve bütün küçük çiftçileri ekin üzerine uzmanlaşmaya yarayan teknik destekten mahrum ederek geride bırakmaktadır. Fonlar olmadan üretime devam etmek için gerekli olan finansal altyapıya sahip olmadıkları için, küçük çiftçiler devletin desteklediği diğer ekinlerde üretime başlamaktadır. Bu şekilde, yıllar içinde geçici olarak en çok destek alan ekinler tütün, kanola, fındık, pamuk ve karpuzdur.
- Faiz oranlarının uygulandığı kredi programları da çiftçilere büyük zararlar vermektedir. Program sırasında faiz oranları arttığı için, çiftçiler ödenmesi mümkün olmayan borçlarla yüz

yüze gelmektedir. Artan faiz oranlarını bile ödeyemedikleri için, bazı çiftçilerin tarlalarını satmaya mecbur bırakıldıkları duyulmuştur.

- Çiftçilerin finansal planlara başvurduğu ve Tarım Bakanlığı tarafından destek fonu aldığı örnekler de mevcuttur. Fakat bakanlık tükenen fonlar yüzünden planı yarıda bırakınca çiftçiler elleri boş kalmakta, daha kötüsü ödeyemeyecekleri borç altına girmektedirler.
- Tarım İlçe Müdürlüğü çiftçilere önerileriyle destek olacak tarımsal uzmanlar sağlamaktadır. Fakat bu uzmanlar çok sık gelmemekte ve çeşitli konular üzerine uygun bilgi birikimi olmaksızın önerilerde bulunmaktadır. Mevcut örnek olarak, ağaçlar arasında bunları kurutan bir hastalık gözükmemektedir. Bu yüzden ağaçların meyve vermesi azalmakta ve sonunda ağacı tamamen öldürmektedir. Kimse, uzmanlar da dâhil, bu hastalık karşısında ne yapılacağını bilmiyor gözükmemektedir.

3.6.4. Piyasa: Pazarlama ve Satış

Küçük çiftçiler ürünlerini geleneksel pazarlara satmaktadırlar. Fakat tüketici davranışları zamanla değişmiştir ve pazara gitmek zahmetine katlanmak yerine daha çok insan alışverişini alışveriş merkezlerinden yapmaya başlamıştır. Çiftçiler bu marketlerde satış yapmak için ne giriş iznine ne de pazarlama yeteneğine sahiptirler. Ayrıca ürünlerini buralarda satmalarına yasal olarak izin verilmemektedir.

Tarım ürünleri lisanslı pazarcılar tarafından hallerde satılmaktadır. Bu, zincirde fazladan halkalara yol açmakta ve çiftçilerin kardaki payını düşürmektedir. Sonuç olarak, çiftçiler ürünlerinin piyasa fiyatının sadece %25'ini almaktadırlar.

Yasadaki son değişiklik çiftçilerin “Üreticiler Birliği” adıyla örgütlenmesine izin vermektedir. Bu, çiftçilere ürünlerini direkt olarak halde satma imkânı sunmaktadır. Bu imkân kooperatiflere tanınmamaktadır. Bu yasanın gözden geçirilmesi gerekmektedir.

3.7. TURİZM

3.7.1. Giriş

Muğla İli; plajları, arkeolojik ve tarihi eserleri, kendine özgü zengin biyolojik çeşitliliği sonucunda birçok koruma alanları ve yılın her zamanında elverişli iklimi ile turistik yerler bakımından çok zengindir. Ek olarak, Muğla iyi ve hala gelişmekte olan bir altyapıya sahiptir, Yine de, proje bölgesi, Çamseki ve Gökçeler Vadisi turistler tarafından tanınmamaktadır.

Rastgele gelen ziyaretçiler genellikle ya kaybolanlar ya da tur esnasında mola vermek için duranlardan oluşmaktadır. Buna karşın bölgede tek bir istisna dışında turistik tesis bulunmamaktadır. Uyku Vadisi bölgede konaklama ve yiyecek (burada yetişen alabalığın da bulunduğu) imkânı sunan tek yerdir. Aynı zamanda burası yerel kanyon, mağara ve masaj odalarına yapılacak ücretsiz ziyaretlerle bir arada hizmet vermektedir.

Bölgenin sahil şeridinde ve ildeki başlıca önemli yerlere yakınlığına rağmen nasıl olup da turistlerden bu kadar saklı kaldığını görmek çok şaşırtıcıdır. Bölge doğayı, yerel kültürü ve tarihi el yapımı eşyaları barındırmaktadır. Bunların hepsi potansiyel ilgi kaynağıdır fakat altyapının geliştirilmesi koşuluyla: iyileştirilmiş yollar, konaklama ve restoranlar başlangıç için bölgeye ulaşımı kolaylaştıracaktır.

Söylenene göre geçmişte turizm acenteleri turistlerin halı dokumacılığını görmesi için köylere otobüs turları düzenlemekteydiler. Fakat bu aktiviteye kötü yol koşullarından ötürü son verildiği görülmektedir.

Bölgenin 2006'da “Kültürel ve Doğal Koruma Alanı” olarak ilan edilmesinden sonra, bazı girişimlerde bulunulmuştur: tematik küçük evler içeren çok amaçlı bir “ekolojik golf sahası” geliştirildi ve mevcut olarak yine küçük evlerle çevrili ve yapay bir gölü olan bir otel inşaat aşamasındadır. Bütün girişimler, bölgenin el değmemiş doğası ve doğal özelliklerinden faydalanıyor gözükmemektedir. Fakat birçoğu bölge halkına beklenen faydası dokunmayan özel girişimlerdir.

Sorulduğunda yerel halk turizm için konaklama ve “oda kahvaltı” tarzı içeriklere açık görüşlü gözükmekte ve agro-turizm konusunda meraklı davranmaktadırlar. Proje kapsamında, önerilen gelişimlerden faydalananın bölge halkı olması çok önemlidir.

3.7.2. Uyku Vadisi

Uyku Vadisi, Proje bölgesinin kuzey sınırında, Gökçeler’de bulunan küçük bir turistik gezi yeridir. Yer, zengin bir biyolojik çeşitliliğin olduğu küçük bir kanyonda bulunmaktadır. Uyku Vadisi, bir restoran, konaklama ve piknik tesisleri ile sahibi tarafından keşfedilen doğal bir mağaraya sahiptir.

Tesisin sahibi Ahmet Demirkaya emeklidir ve araziye 14 sene doğa sevgisinden dolayı önce satın almış fakat 6 sene önce kullanmaya başlamıştır. Aslında sadece restoran ve konaklamaya beraber araziye sahiptir, kanyon ve mağara devlet hazinesine bağlıdır. Arazi sahibinin bunları sadece kazanç sağlamadan kullanmaya izni vardır.

Lisanslar

Mekanı işletmek için ÇED çalışmasının yapılması gerekmektedir. Elde edilen lisansa göre turistik yer aşağıdakileri işletmeye yetkilidir;

- 8 bungalov, 34 kişi kapasiteli
- 8 araba-karavan
- 24 çadır, toplam 34 kişi kapasiteli
- Toplamda 1024 kişinin konaklamasını sağlayacak 40 demonte çadır yapısı
- 40 arabalık park alanı
- Satışlar

Reklamlar

Etkisiz web sitesi ve bölgede dağıtılan el ilanları dışında, ciddi bir reklam stratejisi bulunmamaktadır. Görüşme yapılan kişilerden alınan bilgiye göre, Uyku Vadisi bu eksikliklere rağmen bölgede iyi bilinmektedir ve bölgeyi tanıyan tur operatörleri turistleri getirmektedir.

Yakındaki Diğer Turizm Merkezleri

Bölge, kıyı şeridinde bulunan resmedilesi köyleri ve doğası ile bilinmektedir. Kuzyaka’daki manastır ve lasos gibi turistik yerler mevcuttur fakat bunlar çok küçüktür ve iyi korunmamaktadır.

Turizm Modeli

Aslında Uyku Vadisi’ne giriş ücretsiz ve sahibi sadece restoranından ve konaklama tesislerinden para kazanmaktadır. Yer, yılda 6 ay boyunca açık durumdadır fakat bu süreyi 12 aya çıkarmak planlanmaktadır. Yıllık yaklaşık **8000 turist** tarafından ziyaret edilmekte konaklanma imkânlarından yararlanılmaktadır. Bu kayıtlı olan sayıdır ve çoğunluğu organize turlarla gelen yabancı turistlerdir. Gerçekte çevreyi 20.000 turist ziyaret etmektedir fakat çoğu ücretsiz imkânlardan faydalandıkları için kayıtlı olmamaktadırlar.

Turist tipi	Mevsim	Tahmin edilen sayı	Kullanılan tesis	Diğer faaliyetler
Yabancı	Yaz	6.000	Restoran	Yürüyüş, mağara
Yerli	Tüm mevsimler	12.000	-	Piknik, mağara
Genel olarak Türk (başlıca şehirlerden olmak üzere)	Tüm mevsimler (hafta sonları)	2.000	Konaklama, restoran	Mağara

Tablo 3.2. Turizm verileri.

Genel olarak, yabancı turistler çöplerini toplayarak çevreyi temiz tutmaktadırlar. Öte yandan, yerli turistler ise çöplerini bırakmakta ve çevreye zarar vermektedirler.

İşletme ve Bakım

Yazın alanda 10 kişiye yakın çalışan vardır. Görevler arasında tesisin işlenmesi, hizmetlerin sunumu, bölgenin temizlenmesi ve tamir edilmesi bulunmaktadır. Kanyondan para kazanılamadığı için elde edilen gelir sınırlı kalmaktadır ya da turistik yer bu izlenimi vermektedir.

Felsefe ve Planlar

Sahibi, alanı tabiatla huzur bulmak için satın almıştır. Fakat mağaranın keşfedilmesinden sonra yetkililer tarafından bölgeyi turist ziyaretine açmaya zorlanmıştır.

Yer, *Doğa ve Kültür koruma alanı* içindedir ve bu da kanyonda araba ve bisiklet kullanımı ile avcılık yapılmasına izin verilmediği anlamına gelmektedir. Öte yandan işletme sahibine potansiyelden para kazanmasına izin verilmemektedir çünkü ancak hazine bakımını yapabilmektedir. Turistler doğal çevreyi kirletirken ve zarara uğrattırken yetkililer bir şey yapmamaktadırlar.

Sahibi, yaşından ve rekabetten dolayı, yeri uygun şekilde kendi başına işletme kapasitesine sahip olmadığını hissetmektedir ve açıkça insanlarla ilgilenmeye çok hevesli olmadığını kabul etmektedir. Beraber yatırım yapabileceği ve yeri işletebileceği güvenilir bir ortak aramaktadır.

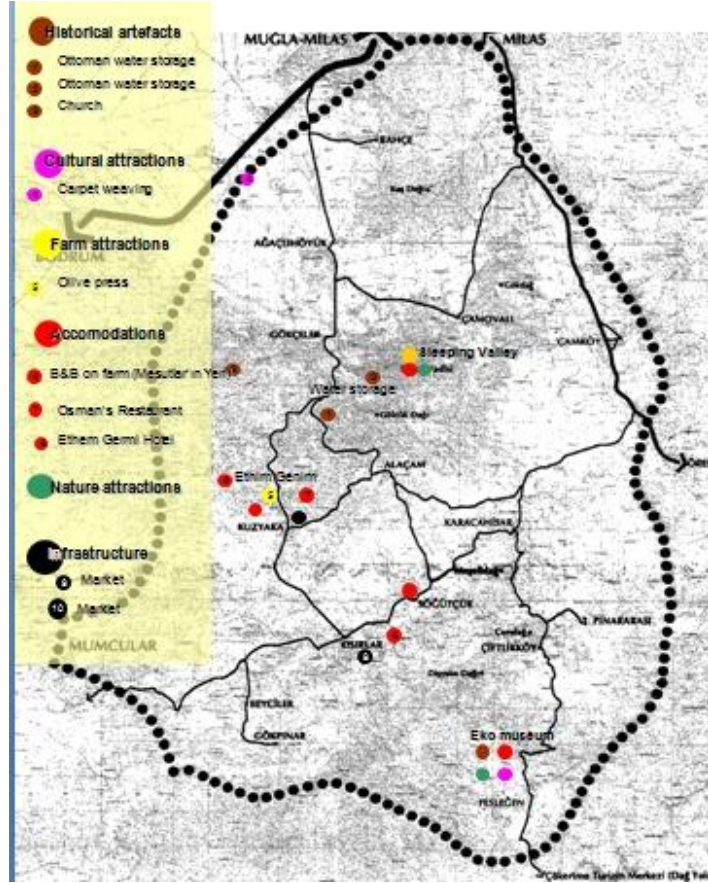
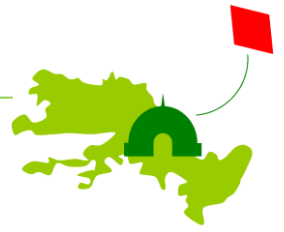
Ayrıca güney sahilinde bulunan ve bölgeden 20 km uzaklıkta olan Ören'de organik tarımla uğraşmayı düşünmektedir.

Gelişme olanakları

- Turistik yere yol ulaşımı geliştirilmelidir.
- Toplu taşıma yoktur ve en yakından geçen minibüs mekânda durmak için fazladan ücret istemektedir.
- Genel olarak turistik yerin tüm içeriği daha iyi ve karlı bir işletme amacı ile geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır.
- Mekân sahibi bölgede tanınmaktadır ve kendisinin de dâhil olmak istediği Proje tarafından olumlu karşılanmaktadır. Aslında Uyku Vadisi'nin menüsüne koymak üzere organik tarım ile ilgili girişimi konusunda araştırma yapmaktadır.
- Gerçekte Uyku Vadisi'ni hala daha iyi bir yere dönüştürebilecek girişimci ve orijinal fikirleri olan güvenilir bir ortak tanımlanmalıdır.
- Mağaralar giden yollardan geçmek için köprü gereklidir.

3.7.3. Ethem Genim Hotel

Hotel Karapınar ve Kuzyaka Köyleri'nin arasında yer almaktadır (Bkz. Şekil 3.8). Otel şu anda inşaat aşamasındadır. Alandaki işçilerle yapılan resmi olmayan konuşmalar sonucunda sadece varsayımlarda bulunabilmekteyiz. Şu anki haline bakılırsa, otel sahibi orijinal bir şey inşa etmek istemektedir. Görülmekte olan taş yapı, geleneksel küçük boyutlu bir kilise büyüklüğünde ve şeklidir. Yapı göl kenarında bulunmaktadır. Taş kazıklar ana binanın etrafındaki küçük evlerin inşaatı için hazır şekilde bekletilmektedir.

Şekil 3.8. Proje Bölgesinde öne çıkan turistik noktalar

3.7.4. Turistik Kaynaklar

Pilot bölgenin turistik kaynaklarıyla ilgili bu bilgi eksikliklerinden sonra, bunların bir dökümü oluşturulmuştur. Bu çalışma, Proje rotasında aşağıdaki fikirler temel alınarak yapılmıştır:

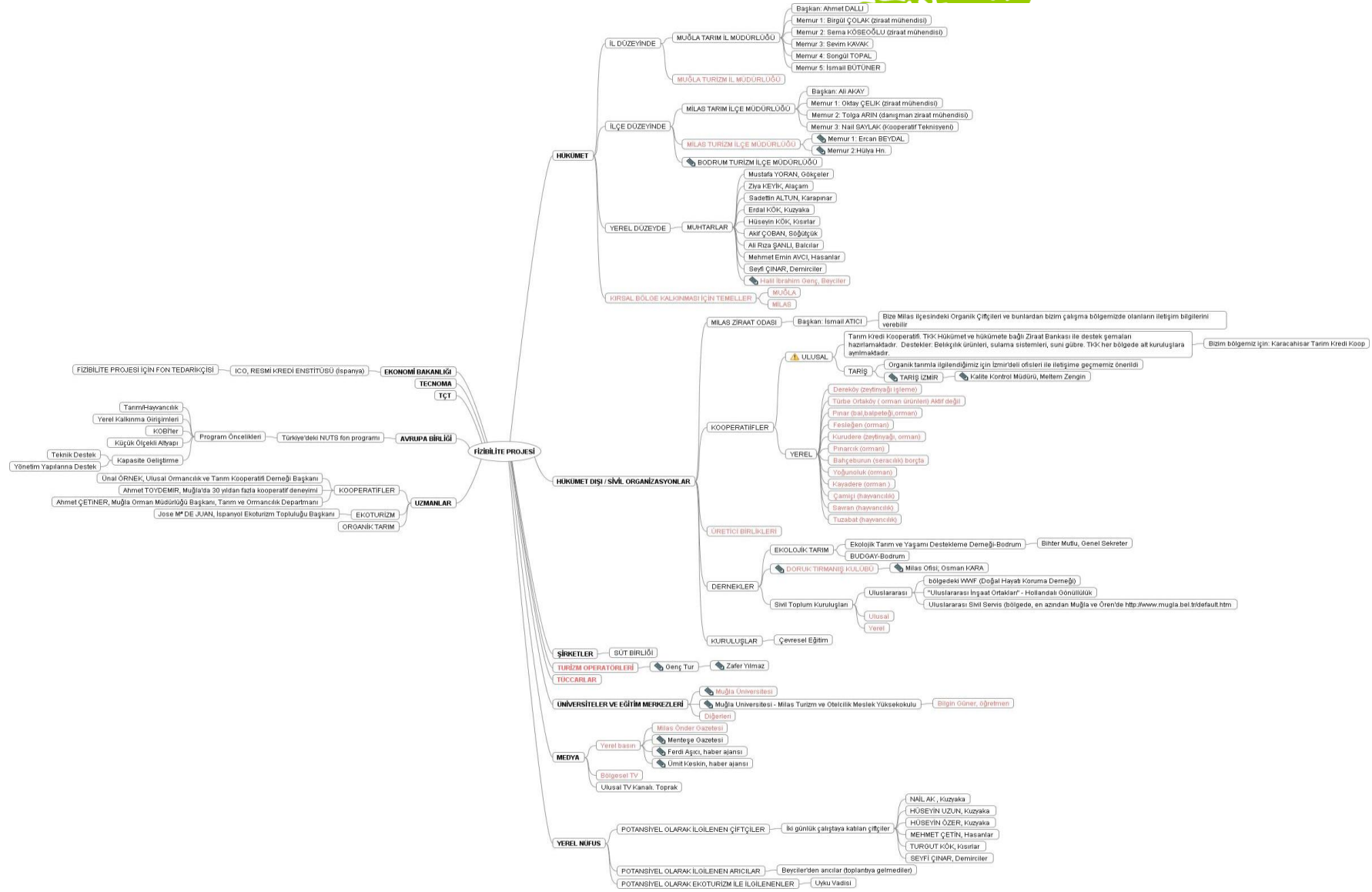
- Konaklamaya gelen turistler için evler (müsait odalar, banyo, koşullar, vb.)
- İlgili arkeolojik, geleneksel ya da tarihi unsurlar (camiler, su depoları, tarihi köprüler, değirmenler, vb.)
- Kamyonlar, yürüyüş patikaları, bisiklet, 4x4 araçlar vb. (mesafe, ziyaret etmek için yerler, ulaşım, koşullar, vb.)
- Manzara noktaları ve olası eğlence alanları (görölmek için yerler, nasıl ulaşılır ve koşulları)
- Doğal ilgi yerleri (ormanlar, nehirler, banyo yapmak için yerler, göletler ve tabiat alanları)
- Faaliyetler:
 - Faaliyetlerin (örn. sütçülük ve arıcılık) ve bunlara dâhil olmak ya da çalışmalarını göstermek isteyen (örn. halı dokumacılığı) yerel halkın tanımlanması
 - Olayların tanımlanması (örn. fuarlar, şenlikler, vb.), zaman ve yer açısından konumları
- İnsanlar:
 - Organik tarım yapan insanların tanımı
 - Organik tarıma dönüşe ilgisi olan insanların tanımı
 - Agro-turizme ilgisi olan insanların tanımı

3.8. PAYDAŞLAR ANALİZİ

3.8.1. Genel Durum

Proje tarafından etkilenebilecek birey ve grupların tanımlanma işlemi olarak anlaşılmaktadır. Bu bilgi, bu paydaşların proje ile ilgilerinin ne aşamada olduğuna ilişkin olarak düşünülmüştür; katılım ve dâhil olma, verilen mesajları anlama, vb.

Proje içeriğinde, özelliklerine göre sınıflandırılmış başlıca paydaşlar hakkında görsel bir harita elde etmek amacı ile yapılan basit bir çalışma yöntemidir. Bakınız Şekil 3.8.

Şekil 3.9. Paydaşlar Haritası.

3.8.2. Başlıca Organizasyonlar

Kooperatif ve birliklerden oluşan çeşitli çiftçi organizasyonları bulunmaktadır. Fakat kendi aralarındaki farklılıklardan ötürü bu isimler yanıltıcı olmaktadır. Ayrıca isimlerinin önerdiklerini yerine getirip getirmediikleri de tartışmaya açıktır. “Geleneksel” kooperatifler bilinen tanıma uymaktayken, finansal yapısı daha farklı olan ve devlet tarafından yürütülen daha profesyonel kooperatifler de bulunmaktadır (Bakınız 2.8).

3.8.2.1. Yerel Kooperatifler

Bölgede tarımsal faaliyetlerle ilgili olabilecek ne kadar kooperatif varsa bulunmaktadır (Bakınız Ek 2.1). Maalesef, görünüşe göre, inek sütü ve zeytinyağı ile ilgilenen istisna kooperatifler dışında hiçbir başarılı şekilde işlememektedir. Bu işlememenin başlıca sebepleri arasında güvensizlik ve yetersizlik, verimsiz sistemlerinin uygulanması ve kooperatifin potansiyelinin verimsiz kullanılması yer almaktadır:

- **Yetersiz Yönetim:** İnsanlar görevleri konusunda eğitilmemektedir. Birçok konuda kooperatif yapısı da yeterli gözükmemektedir. Teknikler, alım-satım ve pazarlama için özel beceriler gereklidir.
- **Güvenilir Olmayan Yönetim:** Çiftçilere göre, kendileri tarafından seçilmelerine rağmen, birçok yönetici güvenilir değildir. Bize göre bu güvensizlik seçilen yöneticilerin yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır.
- **Verimsiz Karşılık Sistemi:** Kooperatif sistemi, yönetimin çalışmadığı zamanlarda bile akışın olduğu, basit dönemsel (aylık) aidat kavramına dayanmaktadır.
- **Potansiyel Altında Çalışma:** kooperatifler, çiftçiler için, sahip oldukları potansiyeli kullanmamaktadır.

Gerçekte, kooperatifin anlamı, çalışması ve amaçları konusundaki bilinç sınırlı gözükmemektedir. Bu yüzden, bu kuruluşa giren insanlar ne yapacaklarını bilmemektedir ve yanlış beklentiler içinde olmaktadır. Aynı zamanda eğitim ve bu kooperatiflerin devamlı kalite kontrolünün çok nadir olması ya da olmaması, kooperatiflerin devamlılığını çok kısa tutmaktadır.

Kooperatif kurmak için gerekli olan yasal işlemler şaşırtıcı biçimde uzun ve zahmetlidir ve sadece bu prosedürden ötürü çok daha az kooperatif olması beklenir.

Bir kooperatif, Türk yasalarına göre oluşum gereklilikleri olan istihkak ve sistemleri yerine getirmesine rağmen, ticari kazanç sağlamak için çok fazla demokratik gözükmemektedir. Bu da işlememeye yol açan diğer bir zayıf noktadır.

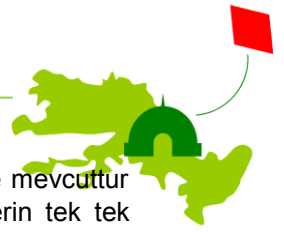
Bu genel işlememe durumu, yerel halkın bu tarz kuruluşlara karşı olan güvenini yitirmesine neden olmuştur. Fakat çiftçiler, daha önce bahsedilen problemlerle ilgilenecek, girecekleri sektörde onlara kazanç sağlayacak ve yeni projenin amaçlarına uyacak bir kooperatife dönüşüme veya yenisinin oluşturulmasını istediklerini söylemişlerdir.

3.8.2.2. TARİŞ

TARİŞ resmi olarak bir kooperatiftir fakat işleyişi ve örgütsel yapısı ile daha çok modern bir fabrikadır. TARİŞ asıl olarak ve hala başlıca zeytinyağının tüm Türkiye’de alım, işleme ve piyasada satışıyla ilgilenmektedir. Genel merkezi İzmir’dedir ve zeytin üretiminin yapıldığı birçok bölgede şubeleri bulunmaktadır. Pilot bölgede bulunan zeytin alımı yapan en önemli organizasyonlardan biridir.

TARİŞ işlenmemiş zeytinleri satın alıp kendi işlemektedir. Aynı zamanda zeytinleri kendi işlemek isteyen çiftçilerden de zeytinyağlarını satın almaktadır.

Zeytinyağında mümkün olan en yüksek kaliteyi elde etmek amacı ile tüm zeytinlikler, hasat zamanı ve süreci, depolama, elde edilen miktar ve işleme tam ve devamlı bir kalite kontrolden geçmektedir. Çiftçilere yardım etmek ve potansiyel üreticilerin teknik konulardaki sorularını cevaplamak için her şubede uzmanlar bulunmaktadır.

Organik zeytinyağı da üretilmektedir fakat Türkiye genelinde olduğu gibi sınırlı bir bölgede mevcuttur (Aydınlık). Bu faaliyetin Milas gibi diğer bölgelere de yayılması, farklı türlerdeki zeytinlerin tek tek işlenmesi, özel tankların masraflı yatırımlara gerek duyması yüzünden sadece üretim kapasitesinin yeterli boyutta olduğu uygulanabilir bölgelerde gerçekleşebilir.

Resmi olarak kooperatifken, çiftçiler TARİŞ'ten büyük bir perakendeci olarak faydalanmaktadırlar: TARİŞ'in belirlediği üretim koşullarına uyan ürünlerinin satın alınması garanti altındadır. Bu sistem aynı zamanda çiftçileri masraflı pres ve depolama tankları yatırımlarından da kurtarmaktadır.

Zeytinyağı işleme mevsimsel bir faaliyettir ve her zaman TARİŞ'in masraflarını karşılamamaktadır. Bu yüzden, TARİS dengeyi sağlamak için aynı zamanda tarımsal ürünler ve aletler de satmaktadır.

3.8.2.3. Birlikler: Süt Birliği

Birlikler profesyonel organizasyonlardır ve öte yandan çiftçilerin birlik başkanını seçmede, Muhtarları vasıtasıyla, söz hakları bulunmaktadır. Milas'ta özellikle Süt Birliği başarılıdır ve yerel ekonomi için önemi büyüktür.

Çiftçiler, her köyde bulunan süt istasyonlarına getirdikleri günlük süt karşılığında fiş almaktadırlar (Bakınız Şekil 3.9). Süt kalite bakımından (tazelik, temizlik ve sulandırma) kontrol edilmekte ve standartları karşılamayan çiftçiler cezalandırılmaktadır. Sistem iyi işliyor gözükmemektedir ve çiftçiler getirdikleri sütün miktar ve kalitesine göre günlük temelde ücret almaktadırlar.

Birlik süt istasyonlarının içinde Süttaş, Pınar, Teksüt ve Ülker'in de bulunduğu alıcı markalar arasındaki dağılımıyla ilgilenmektedir.

Şekil 3.10. Alacahöyük köyünde bulunan süt istasyonu.

3.8.2.4. Devlet Tarafından Başlatılan Organizasyonlar: Tarım Kredi Kooperatifi (TKK)

Tarım Kredi Kooperatifi, çiftçilerin tarım uygulamaları için kredi alabildikleri, devlete ait yerel şubeler gibidir. Pratik anlamda tamamen devlet kontrolü altındadır ve kooperatif olarak adlandırılmaz.

Kredi Kooperatifi, verilecek krediyi belirlemek için, başvuru yapan çiftçinin finansal kapasitesini, uygunluğunu ve güvenilirliğini kontrol etmektedir. Hükümet ve hükümete bağlı Ziraat Bankası ile birlikte birçok destek şeması sağlamaktadır. Destekler:

- Su (balıkçılık) ürünleri
- Sulama sistemleri
- Gübre

Aynı zamanda ziraat mühendislik hizmetleri de sağlanmaktadır.

TKK alt kuruluşlarında bölgelere göre ayrılmaktadır. Proje bölgesini kapsayan alt kuruluş: yaklaşık 15 köye hizmet veren Karacahisar Tarım Kredi Kooperatifi'dir.

Organik tarım bölgede gözlenmemektedir ve görüşülen kişiye göre bunun nedeni sertifikasyon masrafı ve küçük ölçekli tarımdır.

TKK organik tarımla ilgili bilgi sahibi değildir.

3.8.2.5. Özel Girişimler: *Bodrum Ekolojik Tarım ve Yaşamı Destekleme Derneği*

Ekolojik Tarım ve Yaşamı Destekleme Derneği (ETYDD) 2009 yılında bir çift tarafından kurulmuştur ve ETYDD 'nin pazarlamasını üstlendiği organik gıda üretimi ile ilgilenen yerel çiftçi üyeleri bulunmaktadır. Genel hedef, çiftçileri organik tarım ve faydaları konusunda eğitmek ve bilgilendirmek ve organik tarımın tanıtımı ve pazarlamasını yapmaktır. Yasal olarak ETYDD bir dernektir fakat kar sağlayan bir girişim olmaya çalışmaktadır. ETYDD deneme yanılma yöntemi ile aşamalı biçimde büyümeye çalışmaktadır. Organizasyon içinde temel uzmanlık bulunmadığı için gerektiği zaman dışarıdan konuyla ilgili uzman getirmektedirler.

İlk hedef Pilot bölgede olmamasına rağmen, Bodrum'da haftalık bir organik pazarın kurulmasıdır.

3.9. SAHA ANKET ÇALIŞMALARI

3.9.1. Genel Durum

Paydaşların veri tabanını tamamlayacak ve sosyal tanının resmedilmesini başlatacak olan ekstra bilgi edinmek amacı ile nüfusa sadece anket çalışmaları ile değil görüşmeler yapılarak da yaklaşılması önerilmiştir. Görüşmeler önemli kişilerle yapılmıştır (Muğla Belediye Başkanı, muhtarlar, aracılar, yerel çiftçi temsilcileri, vb.)

Aşağıdaki görüşler, Şubat 2010'da yapılan bir haftalık saha gezisi sırasında, 4 öğrencinin desteği ile 50 çiftçi ve 9 muhtar ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

Görüşme hedefleri ve içerikleri Ek 3.2'de bulunmaktadır.

3.9.2. Anket Çalışmalarının Özet ve Sonuçları

1. Çiftçilik

a. Boyut

Çiftçiler ortalama olarak çok küçük araziye sahip durumdadır:

Yüzey alanı	Dekar / Dönüm	Hektar
En yüksek	100,0	10,00
En düşük	0,5	0,05
Ortalama	16,2	1,62

b. Ürün Gösterge Verileri³

Ekin çeşidi	Amaç	Piyasa fiyatı	Üretici sayısı	Yüzey alanı		Verimlilik					
						Kg/ dekar·yıl			Kg/ha·yıl		
				Dekar	ha	max	min	ortalama	max	min	ortalama
Zeytin	İç tüketim / satış	(zeytinyağı) 2,5-3,5 TL/kg-l	31	563,5	56,3	100	5	25	1000	50	250
Buğday	İç tüketim (hayvan yemi) / satış	30 kg = 15 TL	34	485,0	48,5	3.750	8,33	355,55	37.500	83,3	3.555,5
Arpa		30 kg = 13 TL	30								
Yulaf		30 kg = 13 TL	15								
Mısır			4								
Sebzeler	İç tüketim / satış	Domates: 50kuruş Karabiber-kereviz-pırasa: 1 TL Börülce: 4 TL Enginar: 75 Kuruş	12	22,5	2,25	-	-	-	-	-	-
Tütün	Satış	6 TL / kg	1	3,0	0,3	50			500		

³ Farklı ekinlerin yüzey dağılımına ilişkin tam bilginin eksikliği

Çiftçiler genel olarak buğday, arpa ve zeytinyağı üretmektedirler. Zeytinyağı üretimi satış amaçlıdır (kendi kullanımları için bir kısım ayırmaktadırlar). Tahılların üretimi ise başlıca iç tüketim için (hayvan yemi) olsa da büyük arazi sahibi çiftçiler aynı zamanda ürünlerini satmaktadırlar. Sebzeler hem iç tüketim hem de satış amaçlı ekilmektedir.

c. Diğer Ürünler

Ürün	% Çiftçiler ⁴	Amaç	Ürün	Fiyat/ad.
Tavuk	51,72	İç tüketim	Yumurta	0.25TL
İnek	27,59	İç tüketim / satış	Süt	0.8-1TL
Diğerleri	6,90	İç tüketim / iş	-	-
Arıcılık	6,90	Satış	Bal	1 teneke (25 kg) = 95 TL
Halıcılık sektörü	6,90	Satış	Halı	280-1000 TL

Tespit edilen sorunlar:

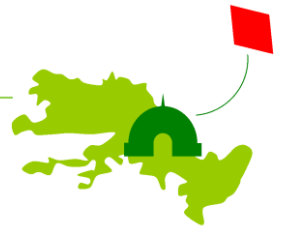
- Hayvanları satmak zorunda bıraktıran inek hastalıkları
- Arılardaki hastalıklar ve balın düşük piyasa fiyatı, arıcılıktan kazanç sağlanmasını engellemektedir.

d. Sulanan Ekinler. Gösterge Verileri⁵

Ekin çeşidi	Sulama
Zeytin	%10'u sulanmaktadır
Buğday	1/3'i sulanmaktadır
Arpa	
Yulaf	
Mısır	
Sebzeler	Tamamı sulanmaktadır
Tütün	Tamamı sulanmaktadır

⁴ Çiftçilerin hayvancılıkla uğraşan toplam çiftçi sayısına oranla yüzdesi

⁵ Sulanan farklı ekinlere ilişkin tam bilginin eksikliği

e. Gübre Kullanımı

Gübre çeşidi	Ekin (%)
Sadece kimyasal gübre	69
Karışık gübre (kimyasal + organik)	11
Organik	20

Çiftçilerin birçoğu tarlalarını gübrelemek için kimyasal gübre kullanmaktadır.

f. Böcek İlacı Kullanımı

Çok az insan (sadece 3 kişi) böcek ilacı kullanmaktadır ve bunun karıncalara karşı kullanılan bir böcek ilacı olduğunu söylemişlerdir.

g. Makine Kullanımı

Arazi yapısı izin verdikçe, çiftçilerin çoğu kendilerinin veya kiraladıkları traktörleri kullanmaktadırlar. Fakat bunu karşılayamayan çiftçiler de mevcuttur. Sert ve kayalık alanlarda hayvanlar kullanılmaktadır.

Bazı insanlar ekim makinası kullandıklarını söylerlerken, bir kişi gübre makinesi ve tasarlanmış tarımsal böcek ilacı donanımı kullandığını belirtmiştir. Aynı zamanda bir kişi de ekin biçme ve toprak tesviye makinelerini kullandığını söylemiştir. Görüşülen çiftçilerden bazıları diğer ayrıntılı makine ihtiyaçlarını ifade etmişlerdir: orak makinesi (1 çiftçi); çapa makinesi (3 çiftçi); toprak tesviye makinesi (3 çiftçi).

h. Zincirdeki Aracılar: Satıcılar, Üreticiler Birliği, Kooperatifler

Satışlar	Çiftçiler ⁶ (%)	%
Satıcılar	43,33	60
Tüccarlar	10,00	
Toptancılar	6,67	
Pazar	13,33	
Ziyaretçiler/köylüler	3,33	
Kooperatifler	10,00	
Satıcılar ve Kooperatifler	10,00	
Pazar & ziyaretçiler	3,33	

⁶ Çiftçilerin ürünlerini satan toplam çiftçi sayısına oranla yüzdesi

Satıcılar/tüccarlar/toptancılara yapılan satışlar, toplamda en yüksek paya sahiptir (%60). Şaşırtıcı bir şekilde ürünlerini kooperatiflere sattıklarını söyleyen çiftçilerin **tamamı** onları TARİŞ'e sattıklarını belirtmiştir. Satıcılara satış yaptıklarını söyleyen insanlardan çoğu kooperatif üyesidir.

Kooperatiflere/Birliklere bağlı olanlar:

Kooperatif/Birlik	Çiftçiler ⁷ %
Tarım Kredi Kooperatifi	50
Süt Birliği	22,22
TARİŞ	27,78

Görüşülen çiftçilerden kooperatiflere bağlı olanların yarısı Tarım Kredi Kooperatifine bağlıdır.

i. Geçmiş 5 Yıldaki Üretim Gelişimi Hakkında Çiftçilerin Düşünceleri

Gelişim	Çiftçiler %
Azaldı	78
Değişmedi	17
Arttı	5

Azalmanın sebepleri:

Sebep	Çiftçiler %
Pamuk ekiminin yüksek masrafları	7,14
Tütündeki hükümet kotası	21,43
Kuraklık	10,71
Eksik tarımsal donanımlar	3,57
Gübre ve yakıttaki yüksek fiyatlar	14,29
Düşük piyasa fiyatları	32,14
İşçi eksikliği	7,14
Zeytin ağaçlarının hastalıkları	3,57

⁷ Çiftçilerin bir kooperatif veya birliğe üye olduğunu söyleyen toplam çiftçi sayısına oranla yüzdesi

Üretimin azaldığı yönünde genel bir görüş hâkimdir. Azalmanın başlıca nedenleri düşük piyasa fiyatları, hükümetin kotalarda yaptığı değişiklikler ve gübre ve yakıttaki yüksek fiyatlar olarak belirtilmektedir. İnsanlar bu fiyatları karşılayamamakta ve tarlalarının yarısını ekmektedirler. Kotalardaki değişiklikler ekilen türlerin kotalarını da etkilemektedir.

Üretimde artış olduğunu belirten çiftçiler zeytin ağaçları yetiştirmekteydiler ve artışın sebeplerini zeytin ağaçlarının bakım, ilgi ve onarımı olarak belirtmişlerdir.

j. Mevcut Üretimden Memnuniyet ve Değişirme İsteği

Genel olarak, görüşülen ürünlerini satmayan çiftçiler dışında, üretim ve satış tatmin edici değildir. Yapmış oldukları uygulamalar için rehberlik ve liderlik talepleri bulunmaktadır.

Ayrıca, satmak için üretim yapmayan çiftçiler dışında, yeni teknikleri öğrenme adına önemli bir istek mevcuttur.

Organik tarım ve olumlu özellikleri (sağlık ve kalite) hakkındaki düşünceler iyi yöndedir. Ürünlerini organik ürünlere dönüştürmek için organik tarım hakkında bilgi talepleri de mevcuttur (örn. bazı insanlar organik ekinlerin verimliliği hakkında kuşkuludurlar).

k. Turizm

Genel olarak, turizme karşı açık görüşlülük mevcuttur ve ziyaretçilere ev sahipliği yapılarak, onları günlük hayata ve çiftçilerin faaliyetlerine dâhil etmektedirler.

3.10. SWOT ANALİZİ

Bölgenin tüm bu başlangıç niteliğindeki tespiti sonucunda, ofis çalışmaları doğrultusunda resmi olarak ilk çalıştayda da belirtilen detaylı bir SWOT analizi hazırlandı. Aşağıdaki Kısımda da belirtildiği üzere, bu tespit son şeklini alması için katılımcı bir işlem ile destekmiş ve geliştirilmiştir.

3.11. İLK ÇALIŞTAY SONUÇLARI

3.11.1. Giriş

1 ve 2 Mayıs 2010 tarihlerinde, Projenin içeriği dâhilinde ilk çalıştay yapılmıştır. Katılımcı bir perspektif ile geliştirilmiş olan bu çalıştayın genel amacı, öncelikle halkı Fizibilite Projesi hakkında bilgilendirmek, katkıları ile Proje bölgesinin analizlerine takviye yapmak ve aynı zamanda yerel halkı Projenin gelişimine dâhil etmektir.

En çok öne çıkan konulardan bazıları aşağıda tanımlanmasına rağmen, Çalıştay süreci ve sonuçları konusunda daha detaylı bilgi Ek 3.4'de bulunmaktadır.

3.11.2. Çalıştayın Amacı ve Beklenen Sonuçlar

- Katılımcıların Proje hakkındaki bilinçlerini arttırmak: Kim kimdir; Motivasyonlar; Kapsam; Hedefler ve Eylemler; Paydaşlar
- Başlangıç SWOT analizini değerlendirmek ve son hali üzerine anlaşmaya varmak
- Yerel halkın aktif katılımcılarını Proje faaliyetleri konusunda cesaretlendirmek
- Projenin Gelecek Görüşünü tanımlamak
- Projenin eylem planının tasarımıyla kullanılabilecek fikir ve önerileri almak

3.11.3. Katılımcılar

Çalıştaydaki katılımcılar, bölge halkı ve yetkilileri ve bazı yerel organizasyonların yüksek temsili ile her iki günde de dikkat çekici olmuştur (51 kişi 1 Mayıs Cumartesi günü, 35 kişi 2 Mayıs Pazar günü).

Katılımcılar ve kaynakları ile daha detaylı bilgi Ek 3.4'de bulunmaktadır.

3.11.4. Çalıştay Süreci

Çalıştay, her ikisinde de yarım gün olmak üzere iki gün sürmüştür.

İlk gün Projenin genel tanıtımına odaklanılmış ve farklı üyeler dâhil olmuştur. Aynı zamanda Kısırlar Muhtarı ve Muğla Tarım İl Müdürlüğü temsilcisi tarafından karşılanan bir kurumsal üye de bulunmuştur. Günün bu ilk aşamasından sonra, katılımcılarla beraber içeriği hakkında tartışmak amacı ile SWOT analizinin başlangıç hali sunulmuştur. Son olarak katılımcılara köyleri hakkındaki gelecek görüşleri sorularak Görüş çalışması yapılmıştır: Yakın gelecekte yaşadığınız ortam ile ilgili hayaliniz nedir?

İkinci gün, bir önceki gün tartışılan içeriklerin değerlendirilmesi ile başlamıştır. Günün çoğu, bir Eylem Planı (tarım, ekoturizm ve pazarlama hakkında) yaratmak amacına kılavuzluk yapacak önerileri almaya ayrılmıştır.

Tüm çalıştay konu ve tartışmaları bütün grupla ele alınmıştır. Giriş kısmı seminere daha yakinken, geri kalan bölümler süreç boyunca ve sonrasında çalışanlar tarafından elde edilen tüm bilgileri özetlemek amacı ile desteklenen katılım ve etkileşimli yöntemler (kartlar, soru ve cevaplar, beyin fırtınası, vb.) doğrultusunda geliştirilmiştir.

Ek 3.5 çalıştayın bir fotoğraf dosyasını içermektedir.

3.11.5. Önerilen Eylem Planının ve Sonuçların Özeti

Bölge için katılımcılar tarafından tanımlanan ve onaylanan görüş şu şekildedir:

“Gelişmiş ve korunmuş doğal kaynaklara sahip, sosyal ve ekonomik refahı artmış, zengin kültürel varlıkları bulunan ve Ulusal ve Uluslararası düzeyde tanınmış bir bölge”

Pilot bölgenin SWOT analizi tüm katılımcılar tarafından kararlaştırılmış ve onaylanmıştır (Bakınız bir sonraki Kısım)

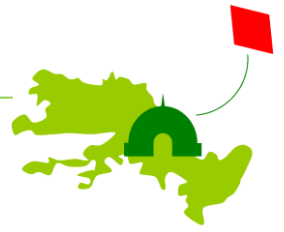
Yapılacak olan eylem planı için aşağıdaki faaliyetler önerilmiştir:

ORGANİK TARIM

- Organik zeytin, süt ve bal üretimi için eğitim aktivitelerini kapsayan gösterilerin tasarlanması ve uygulanması
- Organik halı üretimi şemasının tasarlanması ve uygulanması
- Organik tarıma geçmek isteyen çiftçilere rehberlik edecek ve destek olacak düzenli tarımsal öneri sisteminin geliştirilmesi ve uygulamaya geçilmesi
- Sulamanın sağlanması
- Türkiye ve yurtdışındaki başarılı örneklerle teknik gezilerin tasarlanması ve uygulanması

EKOTURİZM

- Turistleri ağırlamak isteyen çiftçilere kısa dönemli yabancı dil kurslarının tasarlanması ve uygulanması
- Değişik kültürler üzerine kısa dönemli kursların tasarlanması ve uygulanması (özellikle Avrupa kültürü)
- Bölgedeki turistleri ağırlamaları için çiftçilerin potansiyel ve yeteneklerinin tanımlanması ve geliştirilmesi
 - Yerel ev yapımı yemekler
 - Günlük/mevsimsel tarım faaliyetleri (bitki ve hayvan üretimi)
 - Mevsimsel, yerel şenlik veya etkinlikler
 - Halı dokumacılığı

- Yerel tarihi ve doğal değerler
- Tracking, bisiklet binme, balıkçılık, rafting ve benzeri spor faaliyetleri

PAZARLAMA

- “Tarımdaki pazarlama kanalları” üzerine eğitim aktivitelerinin tasarlanması ve uygulanması
- “Tarım ürünlerinin pazarlanmasında kooperatiflerin görevleri ve Avrupa’dan deneyimler” üzerine eğitim aktivitelerinin tasarlanması ve uygulanması
- Gösterim amaçlı pazarlanmak üzere bir organik ürünün tanımlanması
- Gösterim amaçlı bir organik gıda izleme şemasının tasarlanması ve uygulanması

3.12. PİLOT BÖLGENİN SENTETİK ÖN TESPİTİ: SWOT ANALİZİ

Çalıştaylarda elde edilen yorumlar ve saha çalışması sonucunda aşağıdaki SWOT analizi kararlaştırılmış ve onaylanmıştır. Projenin geri kalanında referans ve başlangıç tespiti olarak kullanılan Pilot Bölgenin şematik bir tespiti olarak düşünülmüştür.

ZAYIF YÖNLER

Z0-KÜRESEL: Çiftçiler kendi uygulamaları hakkında çok düşük gelişmiş teknoloji bilgisine sahiptir. Bu bilgi birikimi, geçim seviyesinde yaşamaya ve kısa vadede kolay para elde etmeye çalıştıkları için, düşük kalmaya devam edecektir.

Z1-DOĞAL VE KÜLTÜREL KAYNAKLAR

- Tarihi kalıntılar küçük ve önemsiz cazibe kaynakları olmaktadır.

Z2-TARIM SEKTÖRÜ

- Üretim
 - Toprak sahibi için küçük araziler ve düşük üretim
 - Düşük ekin uzmanlaşması (üretimdeki geniş çeşitlilik yüzünden)
 - Zayıf teknik bilgi (basit tarım). Organik tarımda bilgi eksikliği.
 - Köylerdeki farklı topografya:
 - Geniş ve düz araziler makine kullanımına izin vermektedir (Gökçeler, Kuzyaka, Kısırlar)
 - Eğimli ve kayalık arazilerde el ile at ve sabanlarla çalışılmaktadır (Karapınar, Söğütçük, Hasanlar, Demirciler)
 - Farklı bölgelerdeki mevcut kaynaklardaki dengesizlik (örn. Gökçeler bölgesi diğerlerine göre daha verimlidir; düz arazi, su bolluğu, Uyku Vadisi'ne ev sahipliği yapması, turistik tesisler, mağaralar ve biyolojik çeşitlilik)
 - Organize gerçekleşmeyen hasat ve işleme süreci ile yetersiz altyapı: bu ürünlerin kalitesini olumsuz etkilemekte ve sonuç olarak son fiyatı da etkilemektedir (uzatılan zeytin depolama süreci son fiyatını düşürmektedir).
 - Organik gübrenin tamamlayıcısı olan suni gübrenin yaygın kullanılması ve bilgi eksikliğinden kaynaklanan yanlış kullanma
 - Oportünist tarımı takip eden kredi programları
 - Bazı durumlarda, zeytinyağı değirmenlerinin tatmin etmeyen performans oranları (%10 üretkenlik)
 - Yağ presi bulunan tesislerin az miktarda olması
 - Sulama suyu sıkıntısı (bazı çiftçiler pamuk, sebze ya da meyve yetiştirmek istese bile su eksikliğinden dolayı olmamaktadır)
 - Hastalıklar (örn. Zeytin ağaçları ve arılar)
- Pazarlama ve satış:
 - Asgari düzeyde geçinme zihniyeti(örn. üretimlerinin büyük bölümü kendi tüketimlerine ve hayvan yemine gitmektedir)
 - Üretim halkasından sonraki bölümde aracı tüccarların bulunması
 - Seçilen yöneticilerde pazarlama yeteneği bulunmaması: Motive olan, yetenekli ve güvenilir yönetici eksikliği
 - Ürünleri satmak için bulunan organizasyonların azlığı (örn. TARIS, Süt Birliği)
 - Altyapı eksikliği: Ulaşım için gerekli olan köprünün yeniden inşaatı

Z3-İNSAN KAYNAKLARI

- Teknik bilgi eksikliği (örn. organik tarım ve iyi tarım uygulamalarına ilişkin olarak üretkenlik ve fizibilite). Karar verebilmek için bilgi talebi
- Mevcut üretimle ilgili genel tatminsizlik
- Bölgede çalışan insan sayısının az olması (köylerde yaşayıp kasabaya çalışmaya giden birçok kişi vardır)
- Ekonomik kaynakların yetersizliği (örn. makine alımı/kiralanması)
- Zayıf teknik destek (örn. zeytin ağaçlarındaki hastalık). Aşırı talep.
- Bazı çiftçiler üretimde ve satışta liderlik ile birlikte örgütlenme talep etmektedir (örn. kooperatifler vasıtasıyla)

Z4-KOOPERATİFLER

- Güvensizlik
- Tüm köylerde kooperatif bulunmaması (örn. insanlar Balcılar'dan Karacahisar'a gitmek zorunda kalmaktadır)
- Kooperatiflerin potansiyellerinin altındaki verimsiz çalışması
- Kooperatif yönetiminde görülen bilgi eksikliği

Z5-TURİZM

- Turistik ürünlerin mevcut tanımının eksik olması
- Mevcut turizmdeki eksiklikler
- Altyapılardaki eksiklikler:
 - Uygun yollar,
 - Konaklama,
 - İyileştirilmiş sağlık merkezleri,
 - Eğlence alanları, patikalar, sinyal verme, vb.
- Turistik bakış açısından bölge hakkındaki az bilgi
- Bölge hakkındaki bilgi eksikliği
- Bölgedeki turizm profesyonelleri eksikliği (örn. dil becerisi)

Z6-ÇEVRE

- Erozyon problemleri/kötü toprak kullanımı
- Atık su arıtma ihtiyacı
- Tarım atıklarının uygun olmayan kullanımı
- Son yıllardaki kuraklık

Z7-ALTYAPI

- Yetersiz düzeydeki yol çalışmaları. Köyler arasındaki yollardaki çukurlar ve köyler içinde bulunan patikalar
- Atık su veya katı atık yönetim programı olmaması
- Ziyaretçiler için konaklama yeri olmaması. Sadece Söğütçükte bir hostel projesi
- Turist yürüyüş ve bisiklet alanlarının veya denemelerinin oluşturulmaması

TEHDİTLER

T0-KÜRESEL: proje devamlılığının sağlanması

T1-DOĞAL VE KÜLTÜREL KAYNAKLAR

- Çevresel ve kültürel anlamda bölge halkı ve turistlerin ilgi ve eğitim eksikliği

T2-TARIM SEKTÖRÜ

- Üretim:
 - Bazı topraklardaki düşük verimlilik: gübre ihtiyacı
 - (Yüzey) su kıtlığı
 - Zeytin ağaçlarının yaklaşık %20'sindeki belirlenemeyen hastalık
 - Tarlaların toplam verimliliğine ulaşmada hükümet kotasının kısıtlayıcı olması
 - Benzin, gübre ve tohum fiyatlarının yüksek olması
 - Tarım programlarına karşı güvensizlik
 - Üreticilerin bilinçlenmesinin uzun zaman alacak olması
- Pazarlama ve satış:
 - Organik tarım bakımından daha gelişmiş olan bölgelerle rekabet
 - Uluslararası piyasadan uzak olması
 - Bodrum yerel pazarındaki satış zorlukları: tezgâh kiralalarının yüksek masrafı ve kiralanabilecek tezgâh sayısının az olması
 - Giderleri karşılamayan gelirler: Düşük fiyatlar çiftçilerin ürünlerini satmasını zorlaştırmakta ve bunları atmaya zorlanmaktadır (örn. arıcılık, sebzeler, meyveler ve zeytinyağı üretme masrafını karşılamamaktadır).
 - Organik tarıma geçerken yaşanan geçici gelir kaybı: kısa dönemli düşük verim ve yüksek yatırımlar
 - Sertifikasyon gideri
 - Mevcut durumda, Türkiye organik tarım üretiminin %80-90'ı AB'ye ve diğer ülkelere ihraç edilmektedir Organik ürünlerin yüksek fiyatlar yerli müşterilerin bunlarla ilgilenmemesine sebep olabilir. Küçük boyutlu üretim de projeyi uygun maliyetli yapmak ve yurtdışına ihracatı planlamak için yeterli olmayabilir.
 - Tüketim alışkanlıklarındaki değişimler: yerel piyasadaki tüketim azalması
 - Hallere satış ürünlerin satışını ve çiftçilerin karını sınırlamaktadır.
- Fon ve kredi programları:
 - Devlet:
 - Destek programları birkaç yıl içinde değişmektedir
 - Finansal şemalar, tükenen fonlar yüzünden yarı yolda bırakılmaktadır.
 - Bankalar: Katı banka faizleri ve prosedürleri
 - Kooperatifler: Kredi programları sırasında devam eden faiz oranı artışı. Hükümet kredilerde bir faiz oranı belirlemektedir ve Tarım Kredi Kooperatifi gibi kooperatifler bu orana dayanarak çiftçilere kredi kademeleri önermektedir. Hükümet tarafından belirtilen faiz oranı artışları kooperatifler tarafından göz ardı edilememekte ve bunlar uyum sağlanmaktadır.

T4-KOOPERATİFLER

- Bilinmeyen pazarlama fırsatları
- Üyeler için kooperatifler tarafından oluşturulan ağır gereklilik ve kurallar (örn. zeytinyağı kooperatifleri):
 - Eğer kooperatife getirilen ekin miktarı belirtilenin altındaysa üyelik iptal edilebilir
 - Kooperatifler bir kota belirlemektedir ve çiftçiler tarafından üretilen zeytinyağı satın alınmamaktadır.
 - Kooperatif piyasa fiyatını belirlemektedir. Bu fiyatların duyurulması mevsim ekinlerine karar veren çiftçiler için çok geç olmaktadır: fiyatların duyurulması ve çiftçilerin üretimi arasında zaman aralığı bulunmaktadır. Bu onları bekleyemez hale getirmekte ve ürünlerini daha ucuz fiyatlardan satmaya zorlamaktadır.
 - Kooperatifler gecikmeli olarak ödeme yapmaktadır.
- Görünen verimsiz karşılık sistemi: çiftçiler için çok az avantaj sağlanmaktadır. Kooperatif tarafından sağlanan aletlerin fiyatının piyasadan daha yüksek olması buna örnek gösterilebilir.

T5-TURİZM

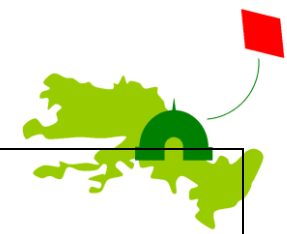
- Bölge için potansiyel turist eksikliği: sadece geçiş yapanlar
- Diğer (rekabetçi) turistik yerler ya da faaliyetler (kültürel, kumsal, golf, vb.) daha farklı turizm çeşidine yöneltilmektedir.
- Ekonomik krize bağlı olarak potansiyel turist sayısında düşüş

T6-ÇEVRE

- Aşırı yağış miktarları ve devamında son yıllarda oluşan sel baskınları
- Su sıkıntısı
- Orman yangınlarına olan yüksek hassasiyet

T7-ALTYAPI

- Gökçelerde yıkılan köprü ve uzun süren tamiri.

GÜÇLÜ YÖNLER

G1-DOĞAL VE KÜLTÜREL KAYNAKLAR

- Turizm için ilginç olan doğal kaynakların var olması
- Bölge, Kültür ve Turizm Koruma ve Kalkınma Alanı'nda bulunmaktadır (Resmi Gazete'de yayınlanmıştır). Yüksek kültürel/doğal değerleri (örn. Mağaralar, ormanlar, arkeolojik ve tarihi kalıntılar)
- El sanatları: halı dokumacılığı

G2-TARIM SEKTÖRÜ

- Üretim:
 - Ürünlerin göreceli çeşitliliği
 - İklim ve toprak yapısı ile bölge organik tarıma uygundur. Organik tarım uygulamaları çok azdır.
 - Yoğun olmayan tarım
 - Bölge iklimine ve doğal koşullara uyum sağlamış üretim (örn. Zeytinler sulamaya ihtiyaç duymamaktadır)
- Bazı çiftçiler hali hazırda işlenmiş ürünler satmaktadır (örn. Zeytinyağı)
- Başlıca kaynaklar:
 - Arıcılık
 - Hayvancılık (örn. süt, et)
 - Zeytin üretimi

G3-İNSAN KAYNAKLARI

- Çiftçilerin yeni gelişmelere olan ilgisi
- Yeni tarım teknikleri öğrenme isteği
- Organik tarıma olumlu bakış
- Yerel halkın turistleri faaliyetlerine dâhil etmede ve onlara ev sahipliği yapmada genel olarak iyi yapıya sahip olması
- Toprağın yönetimi konusunda ataerkil değil, aile içinde toplu karar alma eğilimi
- Tüm köylerde okul olması (örn. bunlar toplantılarda, organik tarım temellerinin yayılmasında iletişim yeri olarak kullanılabilirler vb.)

G4-KOOPERATİFLER

- Kooperatiflerin geçmiş tecrübeleri: Bunlar çiftçiler için yeni kavramlar değildir.
- Yüksek çiftçi sayısı

G5-TURİZM

- Bölgenin önemli varlıkları:
 - Kültürel değerler (örn. tarihi mirasların bulunduğu Milas, Labranda, vb. şehirler)
 - Doğal değerler (örn. çalışma alanı, Muğla İli'nde bulunan *Caretta caretta* yumurtlama alanı gibi birçok Koruma Alanı'na yakın durumdadır)

G6-ÇEVRE

- Değişik ekinlere ve bütün mevsimlerin turizmine izin veren uygun iklim koşulları

G7-ALTYAPI

- Oldukça gelişmiş olan toplu taşıma sistemi

FIRSATLAR

F1- DOĞAL VE KÜLTÜREL KAYNAKLAR

- Bölgeye gelen yüksek miktardaki turist sayısı (%70 yabancı, %30 yerli)
- Birçok devam eden tabiat ve biyolojik çeşitlilik dönüşüm çalışmaları (örn. WWF)

F2- TARIM SEKTÖRÜ

- Üretim:
 - Proje bölgesine yakın iyi tarım uygulamaları
 - Organik gübre için tarımsal atıkların kullanılması
- Pazarlama ve satış:
 - Düzenlenen üretim, ürünler için daha iyi fiyatı garanti altına almaktadır
 - Büyüyen (uluslararası) organik tarım piyasası
 - Proje bölgesinin, ürünlerin satılabileceği Milas ve Bodrum'a çok yakın olması
 - "Üretici Birlikleri"
- Bölgede organik tarımın uygulanması ve tanıtımı için Hükümet ve Tarım İl Müdürlüğü'nün ilgi ve desteği

F3- İNSAN KAYNAKLARI

- Bazı ortak girişimlerin (Ekolojik Tarım ve Yaşamı Destekleme Derneği, ETYDD) organik tarımın uygulanması ve yayılması konusundaki isteklilikleri
- Bilgi ve deneyimin paylaşımı (meyve ve sebze yetiştiriciliği, hayvancılık)
- TV kanalı "Toprak TV", en iyi uygulamalarla birlikte Projenin tanıtımını sağlama aracı olarak

F4- KOOPERATİFLER

- Ulusal düzeydeki mevcut kooperatifler → kooperatif çiftçi bağıını kuvvetlendirmek için fırsat niteliğinde
- Kooperatifler vasıtasıyla yapılan pazarlama ile daha güvenli piyasa
- Bireysel gider ve yatırımların azalması
- Performansa göre ödeme ilkesinin getirilmesi

F5- TURİZM

- Proje bölgesinin yakınında çalışan Budgay ağı
- Milas/Bodrum gibi çok önemli turistik bölgelere yakınlık, yerel ürünlerin tanıtımını yapmak için fırsattır (örn. el sanatları, gastronomi)
- Bazı uluslararası havalimanlarına yakınlık
- Turizm İlçe Müdürlüğü'nün olası desteği ve Turizm Teşvik Kanunu'nun mevcut olması
- Aktif turizmde özel organizasyonların mevcut olması (dağ, doğa yürüyüşleri, vb.)

F6- ÇEVRE

- X

F7- ALTYAPI

- Bodrum/Milas uluslararası havalimanlarına yakınlık
- Bölgeye ulaşımın ana yollardan kolaylıkla sağlanması
- Bölgenin çevredeki turistik noktalara göre olan merkezi konumu, kapsamlı uzun dönem gelişme süreciyle birlikte turizm ve ürün pazarlamasında bütünleşmiş kalkınmaya izin vermektedir.
- Altyapının inşaat, geliştirme, yayılma veya tamiri ve inşaat çalışmalarında Projeye olumlu bakan yerli ve yabancı gönüllü organizasyonların (İBO ve bağlantılı olarak Gençtur) katılımı
- Yerli ve yabancı yapay sulak alanı uzmanlarının katılımı

